

Mèxic D.F., 23 de juliol del 1962

Estimats pares i Joan: no tinc a la vista la carta que contesto, però ^{és} aquella en la qual el pare ens comunica que, si Déu vol, ens vindrà a rebre a Bilbao. Magnífic! Això em produeix una aïegria i una emoció indescriptibles. Haurem de fer el cor fort per aguantar tantes sensacions...

Ja han vist els Messeguer? Ara passen per un tràngol que tant de bo no sigui res i que, de rètop, no afecti els nostres plans. La seva filla Quimeta, que fa dos anys semblava en perill de perdre la vista, ha recaigut, i el doctor Neira, metge català que l'assisteix, ha recomanat que la vegi un bon especialista i ell aconsella el doctor Barraquer, de Barcelona. La família d'ací va consultar a l'Angel i a la Quimeta, la seva esposa, i aquests han decidit que la nena es presenti a Barcelona el més aviat possible. En conseqüència, la nena surt demà, dimarts dia 24, en avió cap a Madrid, tota sola. No cal dir que això haurà aigualit tota la il·lusió dels Messeguer en el seu viatge i els farà modificar tots els projectes.

He arribat a pensar en sol·licitar la repatriació si aquest fet lamentable revestís una gravetat prou gran per afectar-nos. No en diguin res a ningú, perquè potser (i tant de bo que així sigui!) exagero, deixant-me portar per la meva tendència a veure les coses pel costat negre. La Rosa no comparteix en absolut aquest pessimisme i creu que l'Angel complirà de totes maneres el seu oferiment. En realitat, no tinc cap motiu per pensar que no serà així, però m'ha m'amoïnât tant aquest incident de la nena -per ella principalment, és clar- que donant-hi voltes arribo a conclusions que segurament que són precipitades.

El pensar que hi haurà una taula de dibuix esperant-me, amb feina al damunt, és ja una anticipació del millor regal que puc esperar. Cregui, pare, que si tot surt d'acord amb els nostres desitjos i podem arribar junts a Barcelona amb salut, ~~xxx~~ estaré animat i amb l'empenta necessària per a fer el més curt possible el període d'adaptació, moral i material; del moral no en tinc pas cap dubte, ja que l'alegria de tornar-los a veure a vostès, pares, i al Joan, i el fet que vostès coneguin els seus néts petits, em dóna una exaltació interior que em té en una constant excitació.

Avui fa vuit dies, vaig gravar la meua veu per a l'"Arxiu fononímic" de Barcelona, amb la lectura del conte "La consciència, visitadora social". És el que em demanava el doctor Colomines Puig, un dels col·laboradors de l'Arxiu, i vaig accedir-hi, naturalment. Em sembla que me'n vaig sortir raonablement bé, donat el fet que no sóc un declamador estimable. Em precedeix en la cinta mag-

nètica en Lluís Nicolau d'Oliver, en una lectura efectuada tres setmanes abans de la seva mort; se li sent, ja, una veu apagada per la dificultat de ~~x~~ respirar. Sentir-se a un mateix és una curiosa experiència, ja que la veu sona del tot diferent a la que hom s'atribueix. Fa l'efecte de sentir una altra persona i jo em vaig quedar molt sorprès. No m'hauria conegut mai!

Diguin a la Montserrat que jo me l'he estimada sempre, també, com a germana. Així n'he parlat en tota ocasió a la Rosa i així espero que Déu ens permeti tornar a abraçar-nos.

Com els he dit ja altres vegades, la conversió en pesos dels preus de lloguers a Barcelona, aquí resulten baixíssims; ja saben que nosaltres paguem l'equivalent de 4.500 pessetes per un pis petit. El Tísner va embolicar-se en la compra d'una casa a terminis de 2.500 pesos mensuals (12.500 pessetes) i ara que ha tingut dificultats amb la feina, se les veu negres, amb la temença constant de perdre la casa i tot el que ha pagat. Hi ha a Mèxic un procés d'inflació constant i tot puja emmig de la impotència governamental de controlar-ho. Ja veuen l'agitació social i política de tota l'Amèrica llatina, amb casos com els de l'Argentina i Perú, on els cops d'estat proven d'enfrontar-se a situacions molt difícils. El Brasil sofreix un caos econòmic que ningú no sap com acabarà, de Cuba val més no parlar-ne, Veneçuela i Colòmbia són veritables polvorins i a tot arreu les coses van per l'estil. Dels EE.UU. mateix se'n parla amb la preocupació d'una futura crisi, anunciada per les baixes de la Borsa de Nova York i la recessió general dels negocis. Els comentaristes d'aquí, quan no saben a què atribuir-ho, en donen la culpa a l'èxit del Mercat Comú europeu. Per a mi, la culpa principal pel que es refereix a l'Amèrica llatina, és l'avversió dels nadius a treballar. Costarà molt de fer-los entendre que el nivell de vida s'eleva treballant, i no pas parant la mà demanant dòlars o esperant repartiments utòpics de riquesa; en aquestes latituds, hi ha una mena d'hostilitat pels estrangers, que viuen millor degut al seu esforç. A ningú no se li acudeix que la vida millor és deu a una superior capacitat de treball.

En fi: les coses segueixen en aquestes latituds tal com les va veure Valle Inclán i no em faig gaires il·lusions que millorin. Per això desitjo que els meus fills s'acabin de formar en un altre ambient, de menys abundàncies secundàries, però amb una mica més de sentit comú.

He de plegar. Una abraçada ben forta, pares i Joan, i l'amor de tots nosaltres

